

Силабус курсу «Туристичні ресурси України та Закарпаття» Освітній ступінь: бакалавр Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування» Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа» Освітньо-професійна програма: «Готельно-ресторанна справа» Кількість кредитів: 4 Рік підготовки: 2-й, четвертий семестр Компонент освітньої програми: вибіркова Мова викладання: українська	
---	--

Керівник курсу
канд. істор. наук Пеняк Павло Степанович
Контактна інформація pavlo.penyak@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

«Туристичні ресурси України та Закарпаття» є вибірковою дисципліною і вивчається на другому курсі денної та третьому курсі заочної форми навчання протягом одного семестру. Вона являється одним із професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою "Готельно-ресторанна справа" і посідає важливе місце в циклі дисциплін загальної підготовки.

Метою вивчення навчальної дисципліни є надання здобувачам вищої освіти фахових знань про основні групи туристично-рекреаційних ресурсів України, поглиблення уявлення про структуру й складові природних й історико-культурних рекреаційних ресурсів, які є одним із чинників розвитку туристично-рекреаційної сфери країни та визначення регіональних особливостей туристично-рекреаційного потенціалу того або іншого адміністративно-територіального суб'єкта (на прикладі Закарпаття), які забезпечать організацію як внутрішнього, так й міжнародного туризму.

Завдання навчальної дисципліни полягає у засвоєнні змісту предмету та об'єкту вивчення курсу, теоретико-методологічної бази його дослідження, понятійно-термінологічного апарату; оволодіння знаннями про структуру туристично-рекреаційних ресурсів України та регіональних відмінностей в розміщенні та використанні рекреаційного потенціалу, рівні сучасного ресурсозабезпечення національної туристичної бази, пріоритетних напрямках використання туристично-рекреаційного потенціалу в умовах ринкової економіки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступають окремі складові туристично-рекреаційного потенціалу: природні та історико-культурні рекреаційні ресурси, ступінь їх освоєння й характер використання; туристичні і рекреаційні заклади та інші об'єкти сфери відпочинку; різноманітні аспекти туристичного руху; форми і види національного туристичного продукту, специфіка та тенденції регіонального туризму.

Навчальний контент

Тема 1. Науково-методичні засади вивчення туристичних ресурсів. Сучасні тенденції світового туризму. Місце України на світовому ринку туристичних послуг. Поняття про туристичні ресурси та їх класифікація. Пошук інформації про наявність та характер туристичних ресурсів.

Тема 2. Кліматичні туристичні ресурси та умови України. Туристична оцінка кліматичного потенціалу України. Південне узбережжя Криму як один із основних кліматичних туристичних районів України. Кліматичні умови Карпат й Кримських гір як один із важливих факторів рекреації. Клімат та кліматичні курорти степової зони України. Клімат та кліматичні курорти лісостепової зони України.

Тема 3. Бальнеологічні ресурси України. Лікувальні властивості мінеральних вод України. Лікувальні грязі як складова бальнеологічних ресурсів. Озокерит як один із видів бальнеологічних ресурсів.

Тема 4. Водні туристичні ресурси України. Туристичні комплекси узбережжя Чорного та Азовського морів. Річки України як об'єкт туристичного використання. Озера та їх туристична привабливість. Туристична цінність водосховищ, водоспадів, гідрологічних заказників України.

Тема 5. Біотичні туристичні ресурси України. Поняття про біоту. Ліси як компонент природних туристичних ресурсів. Ботанічні та зоологічні пам'ятки природи. Заказники. Дендропарки. Заповідно-мисливські угіддя як туристичний ресурс.

Тема 6. Туристичні ресурси природно-заповідного фонду України. Загальні відомості про природно-заповідний фонд України. Біосферні

заповідники та їх характеристика. Природні заповідники та їх особливості. Національні природні парки.

Тема 7. Рельєф України як туристичний ресурс. Українські Карпати й Кримські гори та їх туристична привабливість. Височини як туристичний ресурс. Спелеотуризм в Україні. Рельєф як один із елементів ландшафту.

Тема 8. Історико-культурні ресурси України. Суть та складові поняття «історико-культурні ресурси». Археологічні старожитності України. Історичні пам'ятки України. Архітектурні об'єкти України. Пам'ятки й пам'ятні місця пов'язані з життям та діяльністю відомих людей. Об'єкти культурної спадщини ЮНЕСКО в Україні.

Тема 9. Етнічні ресурси України. Поняття етнічної культури. Основні етапи формування українського етносу. Етнокультурні регіони України та їх характеристика (Наддніпрянщина, Слобожанщина, Поділля, Галичина, Закарпаття тощо). Етноси, які проживають на території України.

Тема 10. Санаторно-курортне господарство України. Визначення поняття «курорт». Нормативно-правова база діяльності санаторно-курортного господарства. Класифікація курортів. Спеціалізація південного курортного регіону. Західний курортний регіон та його характеристика. Особливості центрального курортного регіону.

Тема 11. Інфраструктурні умови використання туристичних ресурсів. Сфера гостинності. Історія створення готельної мережі в Україні. Перебудова готельного господарства України на ринкових засадах. Сучасні тенденції розвитку готельної справи в Україні.

Тема 12. Транспорт й транспортна інфраструктура. Автотранспорт та його вплив на розвиток туристичної сфери. Залізничний транспорт й туризм. Авіап перевезення в Україні та їх залучення до туристичної галузі. Водний транспорт та його роль у галузі туризму.

Тема 13. Природні туристичні ресурси Закарпаття. Клімат й кліматичні курорти краю. Бальнеологічні ресурси Закарпаття. Водні туристичні ресурси регіону. Біотичні ресурси Закарпаття. Рельєф краю як туристичний ресурс.

Тема 14. Історико-культурні ресурси Закарпаття. Археологічні пам'ятки. Історичні пам'ятки. Архітектурні й пам'ятки монументального мистецтва. Пам'ятки й пам'ятні місця, що пов'язані з життям та діяльністю відомих людей.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують

	туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку України, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ЗК3	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
ЗК4	Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу
СК1	Знання та розуміння предметної області й специфіки професійної діяльності
СК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях по організації туристичних маршрутів територією України
СК3	Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал регіонів і локальних територій
СК5	Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму загалом та окремих його форм і видів Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту
СК7	Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту
ПРН1	Знати предмет, завдання, основні поняття й терміни навчальної дисципліни
ПРН2	Оволодіти знаннями стратегії розвитку туристично-рекреаційного сегменту економіки України
ПРН3	Вміти визначати регіональні особливості функціонування окремих видів туризму
ПРН5	Знати механізм формування ТРС Закарпаття, його властивості та проблеми територіальної організації

	рекреаційної діяльності
ПРН24	Оволодіти знаннями щодо рекреаційного районування території України

Літературні джерела

1. Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282. *Урядовий кур'єр*. 2003. 25 груд. (№ 244). С. 15-19.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 39.
3. Закон України «Про курорти» від 5.10.2000 р. № 2026. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 50.
4. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. Київ, 1998. 130 с.
5. Бейдик О.О. Рекреаційне районування *Географічна енциклопедія України*. Т.1-3. – Київ: вид-во ім. М.П. Бажана, 1990.
6. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : видавничо-поліграф. центр «Київський університет». 2001. 395 с.
7. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України. Київ: Альтерпрес, 2011. 462 с.
8. Заставецька О.В. Географія Закарпатської області : навч. посіб. / О.В. Заставецька, Б.І. Заставецький, І.Л. Дітчук, Д.В. Ткач. Тернопіль : Підручники і посібники, 1996. 96 с.
9. Кілінська К.Й. Туристичні ресурси Карпато-Подільського регіону. *Вісник наукових досліджень. Серія Туризм*. Тернопіль, 2006. Вип. 1. С. 56-65.
10. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
11. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід. Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 254 с.
12. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2007. 369 с.
13. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 343 с.
14. Мацола В.Л. Рекреаційно-туристичний комплекс України . Львів, 1997. 156 с.
15. Мацола В.І. Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (питання теорії, методології, практики). Львів, 1998. 278 с.
16. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2003. 352 с.
17. Петранівський В.Л. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 575 с.
18. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття . Ужгород : ТОВ «Спектраль», 2002. 296 с.

19. Рутинський М.Й. Географія туризму України: навч.-метод. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
20. Симоненко Б.К. Регіони України: проблеми розвитку. Київ : Наукова думка, 1997.
21. Стафійчук В.І. Рекреація : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2010. 264 с.
22. Туристичні ресурси України. Під ред. О.І. Лугової. Київ: Інститут туризму федерації профспілок України, 1996. 352 с.
23. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Література по туризму. URL: tourlib.net/books_ukr
2. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні). URL: www.ruraltourism.com.ua.
3. Музейний простір України [Електронний ресурс]. URL: www.ukrmuseum.org.ua.
4. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України. URL: <http://www.tourism.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області. URL: www.transcarpathiatour.ua.
7. Спілка сприяння сільського зеленого туризму Україні. URL: www.greentour.com.ua.
8. Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень). URL: www.heritage.com.ua
9. Українсько-польський туристичний портал. Рада з туризму Карпатського регіону. URL: www.tourism-carpathian.com.ua.

Політика оцінювання

Протягом семестру здобувач вивчає один модуль з дисципліни, який включає два змістових модулі. Після виконання кожного змістового модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді контрольної роботи, який оцінюється у межах від 1 до 60 балів. Здобувачі, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються. Якщо з об'єктивних причин здобувач не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів здійснюється за 100-бальною системою за кожний змістовий модуль. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни «Туристичні ресурси України та Закарпаття» складається із середнього арифметичного балу за модулі.

Здобувач, який в результаті поточного оцінювання за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. В такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість вноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що здобувач (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль, він (вона) має складати залік.

Здобувач, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати залік з дисципліни. В разі, якщо відповіді здобувача під час заліку оцінені менше ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються.

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

До силабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни, що знаходяться у відповідному контенті на системі електронного навчання Moodle.